Original

Journal of Medical Council of Iran, Volume 44, Issue 3, 2026
https://doi.org/10.22034/44.3.55

Examining the Association Between Academic Administrative Appointments and Scientific Publication Patterns Among Faculty Members: A Study at Three Iranian Medical Universities

Saeed Biroudian[1], Sara Jafari[2], Ghazaleh Pourgholi[2], Ali Khaji[3], Shabnam Sobhi[4], Kourosh Delpasand[5]*

[1] Assistant Professor of Medical Ethics, Department of Medical Ethics, School of Medicine, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
[2] Researcher, Razi Clinical Research Development Unit, Guilan University of Medical Sciences, Rasht, Iran
[3] Assistant Professor of Medical Ethic, Iranian Research Center on Aging, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran
[4] Researcher, Poursina Clinical Research Development Unit, Guilan University of Medical Sciences, Rasht, Iran
[5] Associated Professor of Medical Ethics, School of Medicine, Guilan University of Medical Sciences, Rasht, Iran

*** Corresponding Author**
School of Medicine, Guilan University of Medical Sciences, Rasht, Iran
Email: kd388@yahoo.com

Received: Oct 19 2025
Accepted: May 14 2026

Citation to this article
Biroudian S, Jafari S, Pourgholi Gh, Khaji A, Sobhi Sh, Delpasand K. Examining the Association Between Academic Administrative Appointments and Scientific Publication Patterns Among Faculty Members: A Study at Three Iranian Medical Universities. *J Med Counc of Iran.* 2026;44(3):55-60.

Abstract

Background: The increasing emphasis on scientific productivity and the growing role of administrative responsibilities in universities have raised important questions regarding the impact of organizational positions on the publication patterns of academic faculty members. Although several international studies have suggested a relationship between organizational authority and research productivity, sufficient evidence in Iranian medical universities remains limited. Therefore, the present study was conducted to examine the association between appointment to administrative positions and changes in the scientific publication patterns of faculty members.

Methods: This descriptive–analytical cross-sectional study was conducted using a census approach. The study population consisted of 62 faculty members from three medical universities in northern Iran who were appointed to administrative positions between 2018 and 2022. Publication data were extracted from Scopus, PubMed, Web of Science, Google Scholar, and the Iranian Medical Research Information System (Nopa). The total number of publications, as well as specialty-related and non-specialty-related articles, were compared before and after administrative appointment.

Results: The findings of the research show that, on average, the number of articles after responsibility has increased compared to the number of articles before responsibility. Also, comparing the number of related and unrelated articles before and after the responsibility shows that the number of unrelated articles has increased compared to the number of related articles.

Conclusion: The findings indicated that appointment to administrative positions was associated with an increase in the number of publications, particularly articles unrelated to the faculty members' area of specialization. This finding may be attributed to the expansion of interdisciplinary collaborations, changes in scientific collaboration networks, or increased access to research resources. However, further analytical and longitudinal studies are needed to better explain the underlying mechanisms of this association.

Keywords: Academic administrative, Scientific article, Iran, Medical University

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-10-08]

[DOI: 10.22034/44.3.55]

Copyright 2026, Journal of Medical Council of Iran.
This work is licensed under a Creative Commons Attribution–NonCommercial 4.0 International License.

مقاله پژوهشی
Journal of Medical Council of Iran, Volume 44, Issue 3, 2026
https://doi.org/10.22034/44.3.55

بررسی ارتباط انتصاب به مسئولیت‌های مدیریتی دانشگاهی با الگوی انتشار مقالات علمی اعضای هیئت علمی: مطالعه‌ای در سه دانشگاه علوم پزشکی ایران

سعید بیرودیان[1]، سارا جعفری[2]، غزاله پورقلی[2]، علی خاجی[3]، شبنم صبحی[4]، کورش دل پسند[5]*

[1] استادیارگروه اخلاق پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران
[2] پژوهشگر، واحد توسعه تحقیقات بالینی رازی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران
[3] استادیار، مرکز تحقیقات سالمندی، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران
[4] پژوهشگر، واحد توسعه تحقیقات بالینی پورسینا، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران
[5] دانشیار، گروه اخلاق پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران

*** نشانی نویسنده مسئول:**
گروه اخلاق پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران
نشانی الکترونیک:
kd388@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۷/۲۷
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۲/۲۴

چکیده

زمینه: افزایش فشارهای مبتنی بر تولید علمی و نقش مسئولیت‌های مدیریتی در دانشگاه‌ها، پرسش‌هایی را درباره تأثیر جایگاه سازمانی بر الگوی انتشار مقالات علمی اعضای هیئت علمی ایجاد کرده است. اگرچه برخی مطالعات بین‌المللی به ارتباط میان قدرت سازمانی و بهره‌وری پژوهشی اشاره کرده‌اند، شواهد کافی در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران وجود ندارد. مطالعه حاضر با هدف بررسی ارتباط انتصاب به مسئولیت‌های مدیریتی با تغییرات الگوی انتشار مقالات علمی اعضای هیئت علمی انجام شد.

روش کار: این مطالعه توصیفی ـ تحلیلی مقطعی به روش سرشماری انجام شد. جامعه پژوهش شامل ۶۲ عضو هیئت علمی سه دانشگاه علوم پزشکی شمال ایران بود که طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ به مسئولیت مدیریتی منصوب شدند. اطلاعات مقالات از پایگاه‌های Scopus، PubMed، Google Scholar، Web of Science و سامانه نوپا استخراج شد. تعداد مقالات کلی، مرتبط و غیرمرتبط با رشته تخصصی، پیش و پس از انتصاب مدیریتی مقایسه شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که در میانگین، تعداد مقالات در زمان مسئولیت نسبت به تعداد مقالات پیش از مسئولیت افزایش یافته است. همچنین، مقایسه تعداد مقالات مرتبط و غیرمرتبط در زمان مسئولیت و پیش از مسئولیت نشان می‌دهد که تعداد مقالات غیرمرتبط نسبت به تعداد مقالات مرتبط افزایش یافته است.

نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان داد انتصاب به مسئولیت‌های مدیریتی با افزایش تعداد مقالات، به‌ویژه مقالات غیرمرتبط با حوزه تخصصی همراه بود. این یافته می‌تواند ناشی از گسترش همکاری‌های بین‌رشته‌ای، تغییر شبکه‌های همکاری علمی یا افزایش دسترسی به منابع پژوهشی باشد. با این حال، برای تبیین سازوکارهای این ارتباط، انجام مطالعات تحلیلی و آینده‌نگر ضروری است.

کلمات کلیدی: مسئولیت‌های مدیریتی، مقاله کلاسیک، ایران

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-10-08]

[DOI: 10.22034/44.3.55]

Copyright 2026, Journal of Medical Council of Iran.
This work is licensed under a Creative Commons Attribution–NonCommercial 4.0 International License.

مقدمه

در دهه‌های اخیر، نظام‌های دانشگاهی به‌طور فزاینده‌ای بر شاخص‌های کمی تولیدات علمی برای ارزیابی عملکرد اعضای هیئت علمی تأکید داشته‌اند. انتشار مقاله نه‌تنها به‌عنوان ابزاری برای توسعه دانش و نوآوری علمی شناخته می‌شود، بلکه در ارتقای مرتبه علمی، جذب منابع پژوهشی و اعتبار دانشگاهی نیز نقش مهمی ایفا می‌کند (۱،۲). این روند، پدیده (انتشار یا حذف) را در محیط‌های دانشگاهی برجسته‌ساخته و نگرانی‌هایی را درباره تغییر الگوهای تولید علمی ایجاد کرده است (۲).

هم‌زمان با افزایش اهمیت شاخص‌های پژوهشی، مسئولیت‌های مدیریتی دانشگاهی نیز می‌توانند بر فعالیت‌های علمی اعضای هیئت علمی اثرگذار باشند. از یک سو، پذیرش مسئولیت‌های اجرایی ممکن است به دلیل افزایش بار اداری و محدودیت زمانی، فرصت انجام پژوهش را کاهش دهد؛ از سوی دیگر، گسترش تعاملات حرفه‌ای، دسترسی بیشتر به شبکه‌های همکاری، منابع پژوهشی و فرصت‌های بین‌رشته‌ای ممکن است با افزایش تولیدات علمی همراه باشد (۶-۳). در این میان، یکی از دغدغه‌های مطرح در ادبیات اخلاق پژوهش، احتمال تغییر در الگوهای نویسندگی و افزایش مشارکت‌های علمی در افراد دارای موقعیت‌های مدیریتی است؛ موضوعی که می‌تواند در مواردی با چالش‌هایی مانند نویسندگی افتخاری یا ابهام در میزان مشارکت واقعی همراه شود (۱۰-۷). یکی از تکالیف عمده‌ی انجمن آموزش کمیته‌ی اخلاق نشر[1]، کاهش رفتارهای غیراخلاقی در نشر آثار علمی است. یکی از پرچالش‌ترین حیطه‌های عملی، نشر است. در ظاهر موضوع درج عنوان نویسندگی[2] در اثری علمی ساده به‌نظر می‌رسد، اما در عمل مشکل‌های خاص خود را دارد (۱۴-۱۱).

مطالعات پیشین در این زمینه نتایج یکسانی گزارش نکرده‌اند. برخی پژوهش‌ها نشان داده‌اند که پذیرش موقعیت‌های مدیریتی با افزایش تعداد مقالات علمی همراه است (۵)، در حالی‌که برخی دیگر کاهش بهره‌وری پژوهشی یا تغییر الگوی همکاری‌های علمی را پس از انتصاب مدیریتی گزارش کرده‌اند (۶،۴). این ناهمگونی نتایج نشان می‌دهد که تأثیر مسئولیت‌های مدیریتی بر فعالیت پژوهشی می‌تواند وابسته به زمینه‌های سازمانی، ساختار دانشگاهی و شرایط فرهنگی باشد.

با وجود اهمیت این موضوع، شواهد کافی درباره ارتباط مسئولیت‌های مدیریتی و الگوی انتشار مقالات علمی در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران وجود ندارد. همچنین مشخص نیست آیا تغییرات احتمالی صرفاً در تعداد مقالات رخ می‌دهد یا نوع و ارتباط موضوعی مقالات با رشته تخصصی اعضای هیئت علمی نیز دستخوش تغییر می‌شود. ازاین‌رو، مطالعه حاضر با هدف بررسی تغییرات الگوی انتشار مقالات علمی اعضای هیئت علمی پیش و پس از انتصاب به مسئولیت‌های مدیریتی در سه دانشگاه علوم پزشکی ایران طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ انجام شد.

مطالعه حاضر در پی پاسخ به سؤالات زیر بود:

۱. آیا انتصاب به مسئولیت مدیریتی با تغییر تعداد مقالات علمی همراه است؟

۲. آیا الگوی انتشار مقالات مرتبط و غیرمرتبط با رشته تخصصی تغییر می‌کند؟

۳. آیا تفاوتی میان دانشگاه‌ها و رتبه‌های دانشگاهی در این الگو وجود دارد؟

روش کار

روش مطالعه ما به صورت توصیفی است، جامعه آماری این تحقیق شامل تمام مقالات منتشر شده بین سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ است که مربوط به هیات علمی مستقر در سه دانشگاه علوم پزشکی ایران از محدوده شمال ایران است که در این مدت پست مدیریتی گرفتند. منظور از مسئولیت مدیریتی شامل سمت‌هایی نظیر ریاست دانشگاه، معاونت دانشگاه، ریاست دانشکده، معاونت دانشکده، مدیریت گروه، ریاست مراکز تحقیقاتی و سایر مسئولیت‌های اجرایی رسمی ثبت‌شده در ساختار سازمانی دانشگاه بود.

معیار ورود

اعضای هیئت علمی که در بازه ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ حداقل یک مسئولیت مدیریتی رسمی به مدت حداقل شش ماه داشته‌اند.

معیار خروج

افراد دارای اطلاعات ناقص پژوهشی، تغییر وابستگی سازمانی یا عدم امکان احراز سوابق انتشار از تحلیل حذف شدند.

پس از تصویب طرح در کمیته تحقیقات و دریافت کد اخلاق، به گردآوری داده‌های مورد نیاز در این مطالعه پرداخته شد. ابزار گردآوری داده‌ها، چک‌لیست پژوهشگرساخته استخراج اطلاعات از پایگاه‌های نمایه‌سازی علمی بود که بر اساس اهداف مطالعه طراحی شد.

ابتدا فهرست مدیران دانشگاهی از معاونت توسعه و منابع انسانی دانشگاه‌ها استخراج شد. سپس مشخصات پژوهشگران در پایگاه‌های Scopus، PubMed، Web of Science، Google Scholar و نوپا جستجو شد. جهت کاهش خطای هم‌نامی، وابستگی سازمانی، شناسه ORCID، حوزه تخصصی و سوابق پژوهشی افراد تطبیق داده شد. استخراج داده‌ها توسط دو پژوهشگر مستقل انجام و اختلافات با نظر پژوهشگر سوم حل شد. در این مطالعه، تعداد مقالات منتشرشده ۶۲ نفر از اعضای هیئت علمی سه دانشگاه علوم پزشکی ایران که طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ به مسئولیت مدیریتی منصوب شده

1. Committee on Publication Ethics (COPE)
2. Authorship

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-10-08]

[DOI: 10.22034/44.3.55]

بودند، مورد بررسی قرار گرفت. متغیرهای اصلی پژوهش شامل: تعداد کل مقالات، تعداد مقالات مرتبط با رشته تخصصی، تعداد مقالات غیرمرتبط با رشته تخصصی، دانشگاه محل خدمت، رتبه دانشگاهی و وضعیت انتصاب به مسئولیت مدیریتی (پیش از انتصاب/ دوران مسئولیت) بود.

در این مطالعه، مقاله مرتبط با رشته تخصصی به مقاله‌ای اطلاق شد که موضوع آن با رشته تحصیلی، گروه آموزشی یا حوزه تخصصی عضو هیئت علمی هم‌خوانی داشت. مقالاتی که خارج از حوزه تخصصی فرد طبقه‌بندی شدند، به‌عنوان مقالات غیرمرتبط در نظر گرفته شدند. طبقه‌بندی مقالات توسط دو پژوهشگر مستقل انجام شد.

در این مطالعه مقادیر متغیرهای کمی به صورت میانگین و میانه و مقادیر متغیرهای کیفی به صورت (درصد) فراوانی نشان داده شدند. برای بررسی پیش‌فرض نرمال بودن متغیرهای مورد مطالعه از آزمون کولموگروف–اسمیرنوف (یا آزمون شاپیرو–ویلک) استفاده شد. جهت تحلیل داده‌ها از آزمون تی یک‌نمونه‌ای، آزمون تی نمونه‌های مستقل و تحلیل واریانس یک‌طرفه استفاده شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند و سطح معنی‌داری، ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته ها

نتایج جدول ۱ نشان داد تعداد کل مقالات در دوره مسئولیت مدیریتی نسبت به پیش از انتصاب افزایش معنی‌داری داشته است (P=۰/۰۴۶). با این حال، افزایش مقالات مرتبط با رشته تخصصی از نظر آماری معنی‌دار نبود (P=۰/۱۵۷)، در حالی‌که تعداد مقالات غیرمرتبط با رشته افزایش معنی‌داری نشان داد (P=۰/۰۲۵). این یافته می‌تواند بیانگر تغییر در الگوی همکاری‌های علمی یا افزایش مشارکت‌های بین‌رشته‌ای در دوره مسئولیت مدیریتی باشد.

جدول۲ مقایسه میان تعداد مقالات کلی، مرتبط و غیرمرتبط با رشته تحصیلی اساتید پیش ازمسئولیت و در زمان مسئولیت به تفکیک رتبه دانشگاهی را نشان می دهد، تحلیل یافته‌ها بر حسب رتبه دانشگاهی نشان داد تفاوت‌های مشاهده‌شده در برخی شاخص‌های انتشار علمی می‌تواند تحت تأثیر جایگاه دانشگاهی افراد باشد. به‌ویژه، تفاوت معنی‌دار در تعداد مقالات پیش از مسئولیت و نیز مقالات غیرمرتبط با رشته، احتمال اثرگذاری موقعیت علمی بر الگوی انتشار را مطرح می‌کند. (P<۰/۰۵).

بحث

مطالعه حاضر با بررسی تغییرات الگوی انتشار مقالات علمی اعضای

جدول شماره۱. مقایسه میان تعداد مقالات کلی، مرتبط و غیرمرتبط با رشته پیش ازمسئولیت و در زمان مسئولیت

متغییر	پیش از مسئولیت (انحراف معیار±میانگین)	در زمان مسئولیت (انحراف معیار±میانگین)	P-value
تعداد کلی مقالات	۴/۵±۴/۴	۵/۴±۴/۹	*۰/۰۴۶
تعداد مقالات کلی به تفکیک دانشگاه			
۱ (تیپ۲)	۲/۸±۱/۹	۳/۷±۳/۱	**۰/۲۴۲
۲ (تیپ۲)	۴/۵±۳/۴	۵/۹±۴/۳	**۰/۱۰۰
۳ (تیپ۱)	۵/۹±۵/۸	۶/۴±۶/۱	**۰/۵۰۳
تعداد مقالات مرتبط با رشته	۳/۸±۴/۱	۴/۴±۴/۳	*۰/۱۵۷
تعداد مقالات مرتبط با رشته به تفکیک دانشگاه			
۱ (تیپ۲)	۲/۴±۱/۷	۲/۴±۲/۴	**۰/۶۴۶
۲ (تیپ۲)	۴/۴±۳/۳۵	۵/۶±۴/۴	**۰/۱۴۸
۳ (تیپ۱)	۴/۸±۵/۶	۵±۵/۳	**۰/۷۱۱
تعداد مقالات غیرمرتبط با رشته	۰/۹±۱/۸	۰/۵±۰/۵	۰/۰۲۵*
تعداد مقالات غیر مرتبط با رشته به تفکیک دانشگاه			
۱ (تیپ۲)	۰/۳۶±۰/۶۷	۰/۸۴±۱/۴	**۰/۰۸۴
۲ (تیپ۲)	۰/۰۸±۰/۳۲	۰/۲±۰/۵۹	**۰/۳۳۴
۳ (تیپ۱)	۱/۰۳±۱/۳	۱/۵±۲/۴	**۰/۲۲۰

*تی مستقل؛**تحلیل واریانس یک طرفه؛ سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-10-08]

[DOI: 10.22034/44.3.55]

جدول شماره ۲.مقایسه میان تعداد مقالات کلی، مرتبط و غیرمرتبط با رشته پیش ازمسئولیت و در زمان مسئولیت به تفکیک رتبه دانشگاهی

مقالات	رتبه دانشگاه	(انحراف معیار±میانگین)	P-value*
تعداد کلی مقالات در زمان مسئولیت	رتبه اول	۶/۶±۴	۰/۰۸۵
	رتبه دوم	۴/۳±۳/۷	
تعداد کلی مقالات پیش از مسئولیت	رتبه اول	۵/۵±۹/۹	۰/۰۰۶
	رتبه دوم	۳/۲±۵/۸	
تعداد مقالات مرتبط با رشته در زمان مسئولیت	رتبه اول	۴/۵±۹/۱	۰/۱۷
	رتبه دوم	۳/۳±۶/۵	
تعداد مقالات مرتبط با رشته پیش از مسئولیت	رتبه اول	۴/۵±۸/۵	۰/۰۲
	رتبه دوم	۳/۲±۱/۷	
تعداد مقالات غیر مرتبط با رشته در زمان مسئولیت	رتبه اول	۱/۲±۵/۴	۰/۰۱
	رتبه دوم	۰/۱±۶۱/۱	
تعداد مقالات غیر مرتبط با رشته پیش از مسئولیت	رتبه اول	۱/۱±۰۳/۳	۰/۰۰۱
	رتبه دوم	۰/۰±۲۵/۵۷	

هیئت علمی پیش و پس از انتصاب به مسئولیت‌های مدیریتی، تلاش کرد به یکی از ابعاد کمتر بررسی‌شده نظام دانشگاهی ایران بپردازد. نوآوری این پژوهش در آن است که علاوه بر تعداد کل مقالات، تغییرات مقالات مرتبط و غیرمرتبط با رشته تخصصی نیز مورد ارزیابی قرار گرفت؛ موضوعی که در مطالعات داخلی کمتر مورد توجه بوده است. ازاین‌رو، یافته‌های حاضر می‌تواند درک دقیق‌تری از ارتباط میان مسئولیت‌های مدیریتی و الگوهای تولید علمی در دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران فراهم آورد.

یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد تعداد کل مقالات علمی اعضای هیئت علمی در دوره تصدی مسئولیت مدیریتی نسبت به پیش از آن افزایش معنی‌داری داشته است. این یافته با مطالعه Jia و همکاران همسو است که نشان دادند موقعیت‌های مدیریتی دانشگاهی می‌تواند با افزایش بهره‌وری علمی همراه باشد (۵). یکی از تبیین‌های احتمالی این یافته، گسترش شبکه‌های همکاری علمی، افزایش تعاملات حرفه‌ای و دسترسی بیشتر به منابع پژوهشی در دوره مسئولیت مدیریتی است. در مقابل، برخی مطالعات قبلی گزارش کرده‌اند که افزایش بار اداری ممکن است زمان اختصاص‌یافته به پژوهش مستقل را کاهش دهد و الگوهای همکاری علمی را تغییر دهد (۴،۶). تفاوت میان یافته‌های مطالعات احتمالاً ناشی از تفاوت ساختارهای دانشگاهی، نظام ارزیابی پژوهش و زمینه‌های فرهنگی دانشگاه‌ها است.

در عین حال، افزایش تعداد مقالات در دوره مسئولیت مدیریتی لزوماً به معنای افزایش مستقیم مشارکت علمی فرد نیست و می‌تواند تحت تأثیر تغییر در الگوهای همکاری پژوهشی، افزایش مشارکت‌های بین‌رشته‌ای یا تغییر در شبکه‌های نویسندگی قرار گیرد. در برخی نظام‌های دانشگاهی، موقعیت‌های مدیریتی ممکن است به‌طور غیرمستقیم بر فرصت‌های همکاری پژوهشی و میزان حضور افراد در تیم‌های تحقیقاتی اثرگذار باشد. با این حال، مطالعه حاضر امکان ارزیابی سهم واقعی افراد در فرایند پژوهش یا بررسی پدیده‌هایی مانند نویسندگی افتخاری را فراهم نمی‌کند و این موضوع نیازمند مطالعات تکمیلی است.

یکی از یافته‌های قابل‌توجه مطالعه حاضر، افزایش مقالات غیرمرتبط با رشته تخصصی در دوره مسئولیت مدیریتی بود. این یافته می‌تواند بیانگر توسعه تعاملات بین‌رشته‌ای و حضور بیشتر افراد در شبکه‌های همکاری متنوع علمی باشد. از سوی دیگر، افزایش مسئولیت‌های اجرایی ممکن است پژوهشگران را به سمت موضوعاتی سوق دهد که از طریق همکاری‌های مدیریتی یا بین‌بخشی قابل انجام هستند. با این حال، این یافته نیازمند بررسی بیشتر است تا مشخص شود آیا این تغییر ناشی از گسترش واقعی فعالیت‌های علمی بین‌رشته‌ای است یا تغییر در الگوهای نویسندگی پژوهشی.

یافته‌های این پژوهش می‌تواند دارای پیامدهای مهمی برای سیاست‌گذاری پژوهشی دانشگاه‌ها باشد. از منظر علمی، نتایج حاضر ضرورت توجه به کیفیت و ماهیت مشارکت علمی اعضای هیئت علمی در دوره مسئولیت مدیریتی را برجسته می‌سازد. از

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-10-08]

[DOI: 10.22034/44.3.55]

منظر اجرایی، دانشگاه‌ها می‌توانند با طراحی سازوکارهای شفاف‌تر برای ارزیابی سهم واقعی نویسندگان، از بروز ابهام در الگوهای نویسندگی پیشگیری کنند. همچنین، این یافته‌ها می‌تواند در بازنگری سیاست‌های ارزیابی عملکرد پژوهشی مدیران دانشگاهی مورد استفاده قرار گیرد.

بر اساس یافته‌های مطالعه حاضر، پیشنهاد می‌شود برای سیاست‌گذاران حوزه آموزش عالی و پژوهش، سازوکارهای شفاف‌تری برای ارزیابی مشارکت واقعی نویسندگان در مقالات علمی، به‌ویژه در افراد دارای مسئولیت مدیریتی، تدوین شود تا شفافیت و عدالت در ارزیابی‌های پژوهشی افزایش یابد. همچنین برای مدیران دانشگاهی، طراحی برنامه‌هایی جهت ارتقای همکاری‌های پژوهشی بین‌رشته‌ای همراه با حفظ تناسب تخصصی و رعایت اصول اخلاق پژوهش ضروری است و در کنار آن باید به تعادل میان مسئولیت‌های اجرایی و فعالیت‌های علمی اعضای هیئت علمی توجه ویژه‌ای شود. در نهایت، به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود مطالعات خود را در آینده با طراحی طولی، حجم نمونه بیشتر و مشارکت دانشگاه‌های متعدد انجام دهند و همچنین نقش متغیرهایی مانند جایگاه نویسنده (نویسنده اول یا مسئول)، سطح و نمایه‌سازی مجلات، کیفیت مقالات و تحلیل شبکه همکاری‌های علمی را برای تبیین دقیق‌تر یافته‌ها بررسی کنند؛ علاوه بر این، انجام مطالعات کیفی برای بررسی تجربه اعضای هیئت علمی از تأثیر مسئولیت مدیریتی بر فعالیت‌های پژوهشی نیز توصیه می‌شود.

نتیجه گیری

نتایج مطالعه حاضر نشان داد انتصاب به مسئولیت‌های مدیریتی در اعضای هیئت علمی با افزایش تعداد مقالات علمی همراه است. این افزایش به‌ویژه در مقالات غیرمرتبط با حوزه تخصصی افراد بیشتر مشاهده شد، در حالی‌که تغییرات در مقالات مرتبط با رشته تخصصی از نظر آماری در همه موارد معنی‌دار نبود. این الگو می‌تواند بیانگر تغییر در شبکه‌های همکاری علمی، گسترش تعاملات بین‌رشته‌ای و یا افزایش دسترسی به فرصت‌ها و منابع پژوهشی در دوره مسئولیت‌های مدیریتی باشد. با این حال، بر اساس طراحی مطالعه حاضر، امکان استنباط روابط علّی یا تعیین سهم دقیق عوامل مؤثر وجود ندارد.

ملاحظات اخلاقی

پس از تصویب طرح تحقیقاتی در شورای پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی گیلان، مجوز لازم از کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی گیلان (به شماره IR.GUMS.REC.۱۴۰۲.۱۵۷) مورخ ۱۴۰۲/۰۳/ ۲۴ اخذ شد.

تضاد منافع

نویسندگان اذعان می‌دارند هیچ‌گونه تعارض منافعی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی

این مطالعه حاصل نتایج طرح تحقیقاتی می‌باشد. از واحد توسعه تحقیقات بالینی رازی رشت، معاونت محترم تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی گیلان که در اجرای پژوهش مساعدت لازم را داشتند، تقدیر و تشکر می‌شود.

منابع

1. Dixon AK. Publishing and academic promotion. Singapore Med J. 2009;50(9):847-50.

2. Rawat S, Meena S. Publish or perish: Where are we heading? J Res Med Sci. 2014;19(2):87-9.

3. Feldman KA. Research productivity and scholarly accomplishment of college teachers as related to their instructional effectiveness: A review and exploration. Research in higher education. 1987;26(3):227-98.

4. Gerashchenko D. Becoming a university leader: Changes in publication patterns. Higher Education Quarterly. 2024;78(1):173-91.

5. Jia R, Nie H, Xiao W. Power and publications in Chinese academia. Journal of Comparative Economics. 2019;47(4):792-805.

6. Zhao Y, Lou W. Do administrative roles affect professors' research?. Proceedings of the Association for Information Science and Technology. 2018;55(1):956-7.

7. Bavdekar SB. Authorship issues. Lung India. 2012;470(10):2926-9.

8. Brand RA. Further thoughts on authorship: gift authorship. Clin Orthop Relat Res. 2012;470(10):2926-9.

9. Koushan M, Pejhan A, Shomoossi N, Shomoossi A. Ethical considerations in publishing medical articles in Iranian journals. Acta Facultatis Medicae Naissensis. 2014;31(2):105.

10. Matias-Guiu J, Garcia-Ramos R. Author and authorship in medical journals. Neurologia (Barcelona, Spain). 2009;24(1):1-6.

11. Pierson CA. Avoiding ethics pitfalls in publishing: a perspective from COPE. Oral Dis. 2017;23(4):416-419.

12. Grieger MC. Authorship: an ethical dilemma of science. Sao Paulo Med J. 2005;123(5):242-6.

13. Masic I. Unethical Behaviors of Authors Who Published Papers in the Biomedical Journals Became a Global Problem. Med Arch. 2020;74(1):4-7.

14. Aronson JK. When I use a word . . . The ICMJE requirements and recommendations. BMJ. 2023;382:2069.

[Downloaded from jmciri.ir on 2026-10-08]

[DOI: 10.22034/44.3.55]